

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องวิธีการแก้ปัญหาที่ตอบสนองความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ
 - 5.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อนำเสนอวิธีแก้ปัญหาที่ตอบสนองความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหาร 8 คน นักบริหารการศึกษา จำนวน 4 คน ผู้ดูแลเด็ก จำนวน 63 คน และผู้ปกครองเด็ก จำนวน 936 คน รวมทั้งสิ้น 1,011 คน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือการวิจัย 2 ประเภท คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ดังนั้น กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย 2 กลุ่มดังนี้
 - 1.2.1 กลุ่มที่ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย 4 กลุ่ม คือ นักบริหารการศึกษา นักวิชาการศึกษา ผู้ดูแลเด็ก และผู้ปกครองเด็กได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan ; อ้างถึงใน

ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ . 2542 : 148) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ดูแลเด็ก จำนวน 56 คน และ ผู้ปกครองเด็กจำนวน 274 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปตามศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่าง ๆ ตาม สัดส่วน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย ส่วนนักบริหารการศึกษาและนักวิชาการศึกษาขององค์การบริหารส่วน ตำบลในเขตอำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ ใช้ประชากร รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 334 คน

1.2.2 กลุ่มที่ใช้การสัมภาษณ์ ใช้การเลือกแบบเจาะจง โดยเป็น ผู้บริหารของ องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 8 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ประเภท คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยได้รับคำปรึกษาจากคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิใน การพัฒนาเครื่องมือเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่ม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธี ของครอนบาค ผลปรากฏว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .9389 ซึ่งถือว่าผ่าน เกณฑ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามโดยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแคนดง จังหวัด บุรีรัมย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้บริหาร นักบริหาร การศึกษา ผู้ดูแลเด็ก และ ผู้ปกครองเด็ก องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแคนดง จังหวัด บุรีรัมย์ ให้กลุ่มตัวอย่างได้ตอบแบบสอบถาม ได้รับแบบสอบถามกลับคืน 334 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเป็นผู้ไปสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยมี สรุปรวบรวมความคิดเห็นในแต่ละด้านทันทีที่จบการสัมภาษณ์ในแต่ละด้าน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม สำเร็จรูปทางสถิติ และ ใช้สถิติ ดังนี้

4.1 ศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ และหาค่า ร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนร้อยละประกอบความเรียง

4.2 ศึกษาปัญหาในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขตอำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

4.3 ศึกษาความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

4.4 ข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากคำถามปลายเปิดใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยจัดคำตอบข้อประเด็นเดียวกันและแจกแจงความถี่หาร้อยละเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

4.5 ศึกษาวิธีการแก้ปัญหาที่ตอบสนองความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ จากข้อมูลแบบสอบถามปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิธีการแก้ปัญหาที่ตอบสนองความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์

1.1 ปัญหาในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้าน พบผลการวิจัย ดังนี้

1.1.1 ด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ข้อ 9 องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดสรรงบประมาณในการปรับปรุง ซ่อมแซม อาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นประจำทุกปีและปัญหาจากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีงบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอกับความต้องการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.1.2 ด้านบุคลากร โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ข้อ 10 ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ดูแลเด็กเพื่อให้พัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ

เช่น การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน หรือการศึกษาต่อ และปัญหาจากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมพบว่า ผู้ดูแลเด็กทำหน้าที่และบทบาทหลายอย่าง

1.1.3 ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ข้อ 17 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีห้องส้วมเพียงพอกับจำนวนเด็ก สะอาด และถูกสุขลักษณะและปัญหาจากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมพบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอาคารเรียนกับแคบ ไม่เพียงพอกับจำนวนเด็ก

1.1.4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ข้อ 31 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และส่งเสริมการพัฒนาเด็กตามภูมิปัญญาท้องถิ่นและปัญหาจากความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม พบว่า ผู้ดูแลเด็กไม่ได้รับการนิเทศและให้คำแนะนำด้านวิชาการจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

1.1.5 ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ข้อ 46 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้มีกองทุนส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อระดมทรัพยากร ในชุมชนและหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ และปัญหาจากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขาดการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.1.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 50 เครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำแบบสรุปและรายงานผลการดำเนินงานให้แก่องค์กรบริหารส่วนตำบลทราบเพื่อหาแนวทางพัฒนา ปรับปรุงและแก้ไขต่อไปและปัญหาจากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม พบว่า ไม่มีการเชื่อมโยงเครือข่ายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับหน่วยงานอื่น

1.2 ความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้าน พบผลการวิจัย ดังนี้

1.2.1 ด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ข้อ 9 องค์กรบริหารส่วนตำบลมีการจัดสรรงบประมาณในการปรับปรุง ซ่อมแซม อาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นประจำทุกปีและความต้องการจากความคิดเห็น

และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอกับการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.2.2 ด้านบุคลากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ข้อ 13 ผู้ประกอบอาหารมีความรู้เรื่องโภชนาการ และอาหารเป็นอย่างดีและความต้องการจากความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลควรเพิ่มอัตรากำลังของผู้ดูแลเด็กให้เพียงพอกับจำนวนเด็ก

1.2.3 ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ข้อ 16 มีการกำหนดที่ตั้งของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้อยู่ในพื้นที่เหมาะสมและมีความปลอดภัยจากอันตรายและมลพิษ และความต้องการจากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลควรสนับสนุนงบประมาณเพื่อขยายอาคารเรียนให้เพียงพอกับจำนวนเด็กและแบ่งพื้นที่ใช้สอยให้เป็นสัดส่วนเหมาะกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1.2.4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ข้อ 30 ผู้ดูแลเด็กเล็กจัดประสบการณ์แบบบูรณาการผ่านการเล่นเพื่อให้เกิดทักษะและเกิดการพัฒนาศรทุกด้านและความต้องการจากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดซื้อและผลิตสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอ

1.2.5 ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 40 ชุมชน ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการเรียนการสอนเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะพื้นบ้าน คุณธรรม จริยธรรม และข้อ 45 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ออกาสผู้ปกครองและชุมชนในการมีส่วนร่วมช่วยเหลือสนับสนุนการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยการบริจาคทรัพย์สิน วัสดุอุปกรณ์ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก และความต้องการจากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดประชุมระหว่างผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.2.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 50 เครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำแบบสรุปและรายงานผลการดำเนินงานให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลทราบเพื่อหาแนวทางพัฒนา ปรับปรุงและแก้ไขต่อไป และความต้องการข้อเสนอแนะเพิ่มเติม พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเชื่อมโยงเครือข่ายกับหน่วยงานอื่น

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหาที่ตอบสนองความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ได้จากการสัมภาษณ์นายกองค์การบริหารส่วนตำบลและปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ สรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการจัดสรรงบประมาณให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเพียงพอกับความต้องการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลเห็นความสำคัญของการศึกษาและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก็ควรมีการระดมทุน เช่น ทำผ้าป่าสามัคคี ร่วมกับชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบลอีกทางหนึ่ง มีคณะกรรมการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่คัดเลือกจากผู้นำชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ผู้นำทางศาสนา ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนชุมชน ผู้แทนผู้ประกอบการและผู้ดูแลเด็ก เพื่อเสนอแนะและร่วมกันพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมีแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีแผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ เพื่อวางแผนการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในมีมาตรฐานยิ่งขึ้น ผู้บริหารควรมีการกำกับ นิเทศ ติดตามการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นประจำ เพื่อพัฒนาหาแนวทางแก้ไข ปรับปรุง พัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และควรส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กเข้ารับการอบรมเพิ่มความรู้ความสามารถในด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และมีความรู้ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2.2 ด้านบุคลากร บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความรู้ ความสามารถในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และได้รับการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ผู้ดูแลเด็กก็ควรจบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาปฐมวัยเพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานที่จัดการศึกษาในช่วงอายุ 2 -5 ปี ดังนั้นผู้ดูแลเด็กควรมีความรู้เข้าใจพัฒนาการของเด็กวัยนี้เป็นอย่างดี สามารถตีความภาษาท่าทางของเด็กได้ องค์การบริหารส่วนตำบลก็ควรสนับสนุนงบประมาณให้ผู้ดูแลเด็กไปศึกษาคณะระดับปริญญาตรี สาขาปฐมวัย จนจบปริญญาตรีทุกคน ควรส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้เข้ารับการอบรม เพิ่มพูนความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้ดูแลเด็กก็ควรมีอัตราส่วนที่เหมาะสมกับจำนวนเด็ก คือ เด็กอายุ 2 – 3 ขวบ อัตราส่วน 1 ต่อ 15 (ผู้ดูแลเด็กต่อเด็ก) เด็กอายุ 3 – 5 ปี อัตราส่วน 1 ต่อ 20 (ผู้ดูแลเด็ก ต่อ เด็ก)

2.3 ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย สถานที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในสภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีเป็นไปตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อาคารมั่นคง ถาวร มีพื้นที่ใช้สอยแยกเป็นสัดส่วน เช่น ห้องนอน ห้องประกอบการอาหาร ห้องพักเด็กป่วย มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก สภาพแวดล้อมภายนอกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีภูมิทัศน์ที่ร่มรื่น ในเรื่องของความปลอดภัย ควรสำรวจเครื่องเล่นสนามที่ชำรุดและซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพดีเพื่อป้องกันอันตรายการเล่น

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีรั้วรอบขอบชิดป้องกันเด็กออกนอกพื้นที่ โดยเฉพาะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตั้งอยู่ติดถนนหรือใกล้กับแหล่งน้ำ ห้องนอนมีมุ้งลวด เพื่อป้องกันอันตรายจากแมลงและโรคติดต่อ ห้องน้ำ ห้องครัวสะอาดเพื่อป้องกันกลิ่นหรือหกล้มของเด็ก ที่สำคัญควรมีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาปรับปรุงอาคาร สถานที่และสภาพแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ผู้ดูแลเด็กควรมีความรู้ ความสามารถในการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็ก โดยเฉพาะการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการผ่านการเล่นเพราะจะทำให้เด็กเกิดทักษะและการพัฒนาครบทุกด้านทั้งด้าน ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ผู้บริหารก็ควรส่งเสริมผู้ดูแลเด็กได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการศึกษา การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ และการผลิตสื่อการเรียนการสอนเพื่อที่จะนำไปพัฒนาเด็กและควรจัดให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการพัฒนาเด็กตามภูมิปัญญาท้องถิ่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการจัดทำหลักสูตรการศึกษาโดยกำหนดหลักสูตรต้องให้สอดคล้องกับท้องถิ่น กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ สาระการเรียนรู้รายปี รวมทั้งจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ด้วย ผู้บริหารควรจัดให้มีการติดตามผลการดำเนินงานและนิเทศการดำเนินงานจากนักบริหารการศึกษา

2.5 ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ชุมชน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์เกี่ยวกับการสอนภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะพื้นบ้าน คุณธรรม จริยธรรม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการจัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็ก อย่างน้อยปีละ 1 ครั้งเพื่อปรึกษาหารือการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็ก เช่น ด้านวิชาการ ด้านอาคารสถานที่ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากรและด้านความสัมพันธ์กับชุมชน มีโครงการเยี่ยมบ้าน เพื่อรับทราบปัญหาของการปฏิบัติงานและติดตามพฤติกรรมเด็ก จัดมุมผู้ปกครอง จัดทำแผ่นพับ วารสารหรือจดหมายข่าวของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีจัดตั้งเครือข่ายพัฒนาเด็กเล็กระดับตำบล ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด มีเครือข่ายจากทุกภาคส่วน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย แล้วก็ควรมีการสรุปและรายงานผลการดำเนินงานให้ผู้บริหารทราบ เพื่อที่ผู้บริหารจะได้รับทราบปัญหา ซึ่งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารท้องถิ่น บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ผู้ดูแลเด็ก มีการคัดเลือกประธานเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อเป็นแกนนำขับเคลื่อนการดำเนินงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีกิจกรรมร่วมกันเป็นประจำอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิธีการแก้ปัญหาที่ตอบสนองความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผลดังนี้

1. ปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์

1.1 ปัญหาในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องมาจากปัจจุบันรัฐบาลได้มีนโยบายกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งได้รับการถ่ายโอนหน่วยงานให้ทำหน้าที่จัดการศึกษาด้านปฐมวัยหรือที่เรียกว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งมีอิสระในการบริหารจัดการด้านการศึกษাপฐมวัย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ในฐานะเป็นหน่วยงานที่ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงได้มีนโยบายพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน โดยได้มีการจัดฝึกอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้แก่ผู้บริหารท้องถิ่นและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อการพัฒนาความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งได้มีการจัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้น เพื่อให้การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปอย่างมีระบบ มีมาตรฐาน และมีคุณภาพตามหลักวิชาการ สำหรับมาตรฐานดังกล่าว จำแนกออกเป็น 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านการส่งเสริมเครือข่ายพัฒนาเด็กปฐมวัย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2553 : 1) แต่เนื่องจากงบประมาณที่จัดสรรให้อาจไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานทั้งหมด จึงทำให้การดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ชยกร คลไธว (2550 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอกุฉินาราย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอกุฉินาราย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิสากร ทะนวนรัมย์ (2552 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาและ

ความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัด นครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมมีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้าน อาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ๆ เพราะสภาพอาคารของบ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นห้องเรียนรวมไม่แยกเป็นสัดส่วน ห้องน้ำและห้องอาบน้ำไม่เพียงพอกับจำนวนเด็ก เครื่องเล่นสนามไม่เพียงพอและมีสภาพเก่า บริเวณกับแคบและยังไม่มีการขุดลอกคลองกับการวิจัยของ ชยกร คลไธว (2550 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วน ตำบลในเขตอำเภอภูนิาราย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการดำเนินงานของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอภูนิาราย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยอยู่ระดับ ปานกลางทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อำนวย ชีดิน (2552 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในอำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่าปัญหาและอุปสรรคที่พบมาก คือ ด้านตัว อาคารสถานที่ ทำให้ให้การจัดกิจกรรมและประสบการณ์ให้เด็กยังไม่อยู่ในสภาพที่พร้อมเท่าที่ควร แบ่งเป็นสภาพภายในอาคาร ได้แก่ สภาพห้องเรียนมีสภาพคับแคบหรือเป็นห้องกว้างแล้วคั่นด้วยตู้ เอกสาร หรือเป็นผนังไม้ที่ไม่สามารถเก็บเสียงของเด็กของอีกห้องที่กำลังทำกิจกรรมพร้อมกัน ตัว อาคารสร้างไม่ได้มาตรฐานไม่เหมาะสมต่อการจัดดำเนินการ ส่วนสภาพภายนอกศูนย์บางแห่งไม่มี รั้ว ไม่มีต้นไม้ร่มรื่น ไม่มีบริเวณเพื่อจัดให้มีเครื่องเล่นกลางแจ้ง นอกจากนี้พบว่า ส่วนใหญ่มี งบประมาณไม่เพียงพอส่งผลให้ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน

1.2 ความต้องการ ในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในส่วนที่รับผิดชอบด้านการศึกษาระดับปฐมวัยนั้น ยังมี ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาน้อย ประกอบกับ การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินกิจกรรม ต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน้อย อัตรากำลังของผู้ดูแลเด็กไม่เพียงพอกับจำนวนเด็ก สถานที่ บางแห่งยังไม่เป็นเอกเทศ ห้องเรียนคับแคบไม่แบ่งเป็นสัดส่วน สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ มี การประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน้อย จึงมีความ ต้องการในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทรเพ็ญ สุขทวี (2555 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาและความต้องการในการบริหารศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลปะเคียบ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมมีความ

ต้องการอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของนิศากร ทะนวนรัมย์ (2552 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาความต้องการ ในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้าน อาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องมาจากการเรียนรู้ของบุคคลเกิดจากกระบวนการที่มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. ม.ป.ป. : 4-6) สถานที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรอยู่ในพื้นที่ ซึ่งมีขนาดเหมาะสมและมีความปลอดภัยจากอันตรายและมลพิษ อาคารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีจำนวนชั้นไม่เกิน 2 ชั้นนับจากพื้น พื้นที่ใช้สอยต้องจัดให้มีบริเวณพื้นที่ที่สะอาด ปลอดภัย และเพียงพอเหมาะสมกับการปฏิบัติกิจกรรมของเด็ก โดยแยกเป็นสัดส่วนจากห้องประกอบอาหาร ห้องส้วม และที่พักของเด็กป่วย พื้นที่ใช้สอยสำหรับจัดกิจกรรมอาจจัดแยกเป็นห้องเฉพาะ หรือจัดรวมเป็นห้องเอนกประสงค์ที่ใช้สำหรับจัดกิจกรรมที่หลากหลาย แต่มีข้อจำกัดของพื้นที่คือ บริเวณพื้นที่ สำหรับการเล่นและพัฒนาเด็กควรออกแบบให้มีพื้นที่สำหรับการเรียนรู้รวมกลุ่มและแยกกลุ่มอิสระ และมีพื้นที่สำหรับการเล่นที่เลอะหรือเปียก โดยมีวัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องเล่นที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. ม.ป.ป. : 1-28) ผลวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของจันทร์เพ็ญ สุขทวี (2555 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาและความต้องการ ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเปะเคียบ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่ามีความต้องการด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมมากกว่าด้านอื่น ๆ และสอดคล้องกับสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิศากร ทะนวนรัมย์ (2552 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัญหาและความต้องการ ในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา มีความต้องการด้านอาคาร สถานที่ และสิ่งแวดล้อมมากกว่าด้านอื่น ๆ

2. วิธีแก้ปัญหาที่สนองความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า

2.1 ด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการตั้งสรรงบประมาณให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเพียงพอกับความต้องการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล เห็นความสำคัญของการศึกษาและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก็ควรจะมีการระดมทุน เช่น ทำผ้าป่าสามัคคี

ร่วมกับชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบล และควรส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กเข้ารับการอบรมเพิ่มความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และมีความรู้ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ทั้งนี้เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้มาตรฐานนั้น ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กในการกำหนดนโยบายแผนงานพัฒนาทางการศึกษา การสนับสนุนงบประมาณ การอบรม ให้ความรู้และพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาอยู่เสมอ ซึ่งกรมวิชาการ กระทรวงศึกษา (2546 : 2) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาเด็กไว้ว่า การพัฒนามนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องเริ่มตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา โดยเฉพาะช่วงปฐมวัย ซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาทั้งปวง การพัฒนาเด็กปฐมวัยถือเป็นการลงทุนที่คุ้มค่า มีผลการวิจัยได้แสดงให้เห็นว่าการลงทุนเพื่อการพัฒนาเด็กตั้งแต่ต้น เป็นการลงทุนที่น้อยกว่าค่าใช้จ่ายในการตามแก้ปัญหาของสังคมที่เกิดขึ้นเพราะความไม่มีคุณภาพของประชากรในสังคม และสอดคล้องกับงานวิจัยของคอน แดงเครือ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องศักยภาพและแนวทางในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลชัยเกษม อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการศึกษาพบว่า ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ผู้บริหารมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน สนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน อาหารกลางวันและอาหารเสริม (นม) และสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา องค์การมหาชน (2553 : 4 – 7) ที่ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า การพัฒนาคุณภาพด้านเด็ก ด้านผู้ดูแลเด็ก และด้านการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือ ให้จัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ทงทน ทันสมัย หลากหลาย เพียงพอและเหมาะสมกับวัยของเด็ก เทคโนโลยีช่วยผลิตสื่อ เช่น คอมพิวเตอร์

2.2 ด้านบุคลากร คือ ผู้ดูแลเด็กจบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาปฐมวัย ผู้ดูแลเด็กและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้เข้ารับการอบรม เพิ่มพูนความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้ดูแลเด็กก็ควรมีอัตราส่วนที่เหมาะสมกับจำนวนเด็ก ทั้งนี้เนื่องจากเด็กอายุ 3 – 5 ปี เป็นวัยที่ร่างกายและสมองของเด็กกำลังเจริญเติบโต เด็กต้องการความรัก ความเอาใจใส่ ดูแลอย่างใกล้ชิด เด็กวัยนี้มีโอกาสเรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าได้สำรวจสร้างสรรค์เล่น ทดลอง ค้นพบด้วยตนเอง ได้มีโอกาสคิดแก้ปัญหา เลือกรตัดสินใจ ใช้ภาษาสื่อความหมาย คิดริเริ่มสร้างสรรค์ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ดังนั้นผู้ที่รับผิดชอบจึงมีหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์ให้เด็กได้พัฒนาเต็มศักยภาพ ส่งเสริมให้เด็กสังเกต สำรวจสร้างสรรค์ และยิ่งเด็กมีความกระตือรือร้นยิ่งทำให้เกิดการเรียนรู้ ผู้รับผิดชอบจึงต้องส่งเสริม สนับสนุน ให้ความรัก ความเข้าใจ ความเอาใจใส่เด็กวัยนี้เป็นพิเศษ เพราะจะเป็นพื้นฐานที่ช่วยเตรียมความพร้อม

ให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียนและใช้ชีวิตของเด็กต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ: 2546) จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น เด็กจึงควรได้รับการศึกษาโดยการปลูกฝังประสบการณ์ เพื่อเป็นการสร้างรากฐานที่มั่นคงในการที่เด็กจะเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งผู้ที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัย นั่นคือ ผู้ดูแลเด็ก จะเห็นได้ว่า วุฒิการศึกษาที่ตรงกับสายงานคือวุฒิการศึกษาระดับปฐมวัย มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมและการประเมินความพร้อมในการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างเหมาะสม และส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้รับการพัฒนาครบทั้ง 4 ด้าน คือด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญาและจริยธรรมไปพร้อม ๆ กัน จำนวนผู้ดูแลเด็กกับจำนวนเด็กจะต้องมีจำนวนเพียงพอและเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของนภเนตร ธรรมบวร (2549 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กวัยต่ำกว่า 3 ขวบ พบว่า คุณสมบัติของครูหรือผู้ดูแลเด็ก จำเป็นต้องได้รับการเลือกสรรมาเป็นอย่างดี ต้องเป็นผู้ที่เข้าใจพัฒนาการของเด็กวัยนี้เป็นอย่างดี มีความอดทน รักเด็ก เอื้ออาทร มีความรับผิดชอบและสามารถตีความภาษาท่าทางของเด็กได้ รวมทั้งต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีด้วย

2.3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย สถานที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในสภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีเป็นไปตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีพื้นที่ใช้สอยแยกเป็นสัดส่วน อาคารมั่นคง ถาวร มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก สภาพแวดล้อมภายนอกที่ร่มรื่น ในเรื่องความปลอดภัยของเด็กควรสำรวจเครื่องเล่นสนามที่ชำรุดและซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพดี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีรั้วรอบขอบชิด ห้องนอนมีมุ้งลวด ห้องน้ำ ห้องครัวสะอาด ที่สำคัญควรมีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาปรับปรุงอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งนี้เนื่องจากการกำหนดที่ตั้งอาคารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง เพราะนอกจากจะคำนึงความปลอดภัยแล้วควรคำนึงถึงความพอเพียง ความสะอาดและบรรยากาศที่ดีในการจัดกิจกรรมให้กับเด็กแล้ว ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีพื้นที่และขนาดเหมาะสม ทำเลที่ตั้ง จำนวนชั้นของอาคาร ตลอดจนพื้นที่ใช้สอยอื่น ๆ มีจำนวนเพียงพอพื้นที่ในอาคาร ปลอดภัยและเพียงพอเหมาะสมกับการปฏิบัติกิจกรรมของเด็ก และต้องไม่อยู่ในพื้นที่ซึ่งอาจเสี่ยงต่ออันตรายต่อเด็ก มีมาตรการป้องกันอัคคีภัย อุบัติภัยต่าง ๆ อย่างรัดกุม การจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ควรมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้อย่างมีความสุข มีพื้นที่เล่นกลางแจ้งที่เหมาะสม จัดให้มีเครื่องเล่นในสนามเด็กเล่นที่เพียงพอและหลากหลาย เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้เกิดการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาตามศักยภาพของตนเอง สอดคล้องกับการวิจัยของอรุณี นาคกล่อม (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานและความคาดหวังของผู้ปกครองต่อ

การบริหารงานระดับปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความคาดหวังต่อสภาพการบริหารงาน ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย อยู่ในระดับมากที่สุด

2.4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ผู้ดูแลเด็กควรมีความรู้ ความสามารถในการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็ก โดยเฉพาะการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการผ่านการเล่น ผู้บริหารก็ควรส่งเสริมผู้ดูแลเด็กได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการศึกษา การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ และการผลิตสื่อการเรียนการสอน มีหลักสูตรการศึกษาที่สอดคล้องกับท้องถิ่น และผู้บริหารควรจัดให้มีการติดตามผลการดำเนินงานและนิเทศการดำเนินงานจากหัวหน้าส่วนการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจาก การอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และส่งเสริมพัฒนาเด็กเล็ก อายุ 2-5 ปี เป็นภารกิจสำคัญ ในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้เด็กเล็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูและได้รับการศึกษาเพื่อการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคมและสติปัญญา และความสามารถของเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นสถานศึกษาและพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องให้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย มาเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกัน มีการบูรณาการหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยให้สอดคล้องกับ สังคม วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน ด้านสื่อ และนวัตกรรมการจัดประสบการณ์เรียนรู้ก็เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดเรื่องราวเนื้อหาจากผู้ส่งไปยังผู้รับในการเรียนการสอน ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด ช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง ทำให้สิ่งที่เป็นนามธรรมเข้าใจยากกลายเป็นรูปธรรมที่เข้าใจได้ง่าย เรียนรู้ได้เร็ว รวดเร็ว เพลิดเพลิน เกิดการเรียนรู้และการค้นพบด้วยตนเองดังนั้นจึงควรมีสื่อที่เหมาะสมกับวัยของเด็กและมีเพียงพอกับจำนวนเด็ก (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2553) และสอดคล้องกับ งานวิจัยของจันทร์เพ็ญ สุขทวี (2555 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาและความต้องการในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลปะเคียบ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ตามข้อเสนอแนะและแนวทางในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผลการวิจัยพบว่าควรจัดหาสื่อการเรียนการสอนเพิ่มเติม จัดอบรมการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์และการผลิตสื่อการเรียนการสอนแก่ผู้ดูแลเด็ก และจัดให้มีการติดตามผลการดำเนินงานและนิเทศการดำเนินงานและรายงานผลการดำเนินงาน

2.5 ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ชุมชน ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์เกี่ยวกับการสอนภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะพื้นบ้าน วัฒนธรรม จริยธรรม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็ก อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง มีโครงการเยี่ยมบ้าน จัดมุมผู้ปกครอง จัดทำแผ่นพับ

วารสารหรือจดหมายข่าวของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งนี้เนื่องจาก ในปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมจากชุมชนในทุก ๆ ด้านเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัยและพัฒนาให้เกิดเครือข่ายมากขึ้น มีส่วนร่วมเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้สอดคล้องกับชุมชนท้องถิ่นของตนเอง ให้ความสำคัญกับชุมชน โดยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน โดยเฉพาะผู้ปกครองเด็กเล็ก เช่นการจัดทำโครงการเยี่ยมบ้าน การจัดทำแผ่นพับ วารสารหรือจดหมายข่าวประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กระชับความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและชุมชนอย่างต่อเนื่อง ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมทำประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของท้องถิ่น จัดอบรมให้ความรู้ประชาชนในท้องถิ่นและชุมชนเกี่ยวกับการดำเนินงานและแนวทางการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็ก และสอดคล้องกับงานวิจัยของจันทร์เพ็ญ สุขทวี (2555 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาและความต้องการ ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลปะเคียบ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ตามข้อเสนอแนะและแนวทางในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผลการวิจัยพบว่า จัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้ปกครอง คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็ก ทำวารสารหรือจดหมายข่าวของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กรายงานผลการดำเนินงานในการประชุมร่วมกัน

2.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายพัฒนาเด็กปฐมวัย มีการสร้างเครือข่ายพัฒนาเด็กเล็กระดับตำบล ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด มีเครือข่ายจากทุกภาคส่วน ควรมีการสรุปและรายงานผลการดำเนินงานให้ผู้บริหารทราบ คณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประกอบด้วยผู้บริหารท้องถิ่น บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ผู้ดูแลเด็ก และมีประธานเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีกิจกรรมร่วมกันเป็นประจำอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ทั้งนี้เนื่องจาก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานในการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัยอย่างครอบคลุม กว้างขวาง เป็นพื้นฐานของการศึกษา เพื่อพัฒนาคนอย่างมีคุณภาพ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้ง หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู ผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงต้องส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับภาค โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีศักยภาพในการพัฒนาเด็ก เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานด้านพัฒนาเด็กปฐมวัยระหว่างหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย(กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2553) และสอดคล้องกับงานวิจัยของจันทร์เพ็ญ สุขทวี (2555 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาและความต้องการในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลปะเคียบ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ตามข้อเสนอแนะและแนวทางในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผลการวิจัยพบว่าควรสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กจากทุกภาคส่วนและสนับสนุนการจัดกิจกรรมกับหน่วยงานอื่น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากการศึกษาวิธีแก้ปัญหาคือตอบสนองความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอกับความต้องการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งด้านการจัดซื้อวัสดุ สื่อการเรียนการสอน การปรับปรุง ซ่อมแซมอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก็ควรมีการระดมทุน เช่น ทำผ้าป่าสามัคคี ร่วมกับชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้ได้มาตรฐานในทุก ๆ ด้าน

1.2 ด้านบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ดูแลเด็กได้พัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ เช่น การฝึกอบรมในเรื่องการจัดการศึกษาเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การศึกษาดูงานจากหน่วยงานต้นแบบที่ประสบความสำเร็จด้านการศึกษาของการศึกษาปฐมวัย และส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กได้รับทุนการศึกษาปริญญาตรีสาขาการศึกษาปฐมวัยทุกคนและผู้ดูแลเด็กก็ควรมีอัตราส่วนที่เหมาะสมกับจำนวนเด็ก

1.3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดสร้างอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวนชั้นไม่เกิน 2 ชั้นนับจากพื้น เพื่อป้องกันอันตรายที่จะเกิดกับเด็ก และที่ตั้งของศูนย์ควรอยู่ในพื้นที่เหมาะสม มีความปลอดภัยและมลพิษ ควรจัดสรรงบประมาณในการก่อสร้างห้องเรียนและห้องกิจกรรมให้เพียงพอและเหมาะสมกับจำนวนเด็ก รวมทั้งปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์บริเวณศูนย์เด็กเล็กให้ร่มรื่น น่าอยู่และเอื้อต่อการเรียนรู้และการจัด

ในเรื่องความปลอดภัยของเด็กควรสำรวจเครื่องเล่นสนามที่ชำรุดและซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพดี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีรั้วรอบขอบชิด

1.4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร องค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กได้เข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงาน เช่น ในด้านวิชาการ ด้านการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ ด้านการจัดทำหลักสูตรและด้านการผลิตสื่อ เป็นต้น และควรจัดอบรมให้ความรู้กับผู้ปกครองและชุมชนในเรื่องจิตวิทยาพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมทั้งให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามภูมิปัญญาท้องถิ่น และผู้บริหารมีการติดตามผลการดำเนินและนิเทศการดำเนินงานจากหัวหน้าส่วนการศึกษา

1.5 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน องค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมให้ชุมชน ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์เกี่ยวกับการสอนภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะพื้นบ้าน คุณธรรม จริยธรรม มีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็ก อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับการดำเนินงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรให้ผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนจัดการศึกษา เช่น การบริจาคทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก มีโครงการเยี่ยมบ้าน จัดมุมผู้ปกครอง จัดทำแผ่นพับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดตั้งเครือข่ายระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและหน่วยงานอื่น ๆ ทุกภาคส่วน ระดับตำบล ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยเหลือกันในด้านต่าง ๆ สรุปและรายงานผลการดำเนินงานให้ผู้บริหารทราบ คณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประกอบด้วยผู้บริหารท้องถิ่น บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ผู้ดูแลเด็ก และมีประธานเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีกิจกรรมร่วมกันเป็นประจำอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับ ความคาดหวังและสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็กใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล